

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Telemark - Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov - Spesialundervisning og psykososialt miljø mm.

Fylkesmannen i Telemark ser behovet for - og støtter derfor de fleste forslagene i høringen. Vi ønsker derimot å bidra med noen refleksjoner om hensikt og konsekvenser når det gjelder punktet:

3 Forslag om å erstatte halvårsrapport om spesialundervisning med én årlig rapport

Under *3.1 Bakgrunn* vises det til hensikten med forslaget som er å redusere rapporteringsbyrden samt forenkle og nedbyråkratisere lærernes skolehverdag.

Retten til spesialundervisning er individuell og spesifikk. Det er viktig at skolen sørger for forsvarlig opplæring og bidrar til utvikling av kunnskaper og ferdigheter også hos elever med særskilte behov. I vårt tilsynsarbeid ser vi at skolene har blitt flinke til å bruke PP-tjenestens tilrådinger i utarbeiding av individuelle opplæringsplaner (IOP).

Der vi derimot finner avvik er i halvårsrapporteringen. Det er ingen forskjell på høst- og vår-rapportene. Lærerne lister opp hva slags opplæring eleven har fått, men overser punktet om elevens utvikling. Det blir sjeldent gjort noen vurdering av om spesialundervisningen virker, og det tas som regel ikke stilling til spørsmålet om videre satsing. I høringen vises det til stortingsmeldingen *Læring og fellesskap* der det kommer fram at utarbeiding av halvårsrapport fremstår som dobbeltarbeid fordi opplæringen allerede skal beskrives i IOP. Som sagt i begynnelsen av dette avsnittet er det nettopp *gjennomføringen* av rapporteringen som ikke tjener hensikten. En enkel måte å løse "dobbeltarbeidet" på er å ha en egen rubrikk i IOPen som heter "halvårsrapportering". Enkelte kommuner og fylkeskommunen i Telemark har begynt med dette. Det letter arbeidet betraktelig.

Et analogt forhold er Fylkesmannens behandling av klager på standpunkt karakterer. De fleste elevene får medhold. Dette skyldes skolenes manglende begrunnelser for den karakteren som er satt. Ofte forholder de seg ikke til kunnskapsmålene i læreplanene.

Vi ser altså at skolene strever i vurderingsarbeidet totalt sett. Dette er et tankekors når vi vet hvilke anstrengelser Kunnskapsdepartementet gjør for å forbedre vurderingsarbeidet, både gjennom den nye vurderingsforskriften og i satsingen "*Vurdering for læring*".

Det kan være både riktig og nødvendig å redusere rapporteringsbyrden i skolen. Men vi mener at det foreslåtte grepet ikke nødvendigvis er til det beste for elever med særskilte behov. I høringen vises det til at evaluering av spesialundervisningen kommer i tillegg til forskriftens § 3-11 om undervisvurdering. Det springende punktet er formuleringen i § 3-11 første ledd siste punktum, der det står at:

*”Undervegsvurderinga skal gis løpande og systematisk og **kan vere både munnleg og skriftleg.**”*
(uthevet av oss)

Vi mener Det er særdeles viktig å ha et bevisst forhold til både innholdet i og nytten av spesialundervisningen. Med bakgrunn i de store ressursene som brukes til spesialundervisning bør skolen ha et spisset krav til rapport av innsats og resultat.

Grunnen til vår skepsis mot å fjerne halvårsrapporteringen er altså den ikke alltid like gode praksis vi gjennom tilsyns- og klagesaksarbeidet ser av det vurderingsarbeidet skolene gjør. Den nye vurderingsforskriften er stor og omfattende. Ikke alle skoler har et like bevisst forhold til innholdet i den. Selv om det i forskriftens § 3-13 er innført et nytt begrep - halvårsvurdering i fag - er ikke dette relevant for alle elever med rett til spesialundervisning. Den må ikke kunne forveksles med den pålagte skriftlige rapporteringen som faktisk skal gjøres - etter forslaget i høringen en gang i året. En del elever, for eksempel multifunksjonshemmede eller elever med store generelle/sammensatte lærevansker, kan ikke alltid vurderes mot kompetansemålene i læreplanen. Flere av målene kan heller være å finne i den generelle delen av læreplanen. Her mener vi det kreves en annen form for vurdering – og den bør være skriftlig og målrettet slik kravet i § 5-5 andre leddet er nå. Vi mener at halvårsrapporten etter høstsemesteret er et bedre redskap enn en sannsynligvis muntlig tilbakemelding/halvårsvurdering med/uten karakter.

Det er nå stort fokus på det høye antallet enkeltvedtak om spesialundervisning. GSI tallene for 2012-2013 viser at Telemark har et gjennomsnitt på 10,7 %. For at kommunene skal kunne overvåke den enkelte skole, jf. plikten til kvalitetsvurdering etter § 13-10, bør de ha et så godt grunnlag som mulig for å vurdere helheten i både bruk av ressurser og kvalitet. Hvis spesialundervisning for eksempel skal kunne avsluttes etter et halvt år, er det viktig at måloppnåelsen blir dokumentert skriftlig for å gi grunnlag for det nye enkeltvedtaket som må fattes om bortfall av spesialundervisningen. Det gir også PP-tjenesten et bedre grunnlag for å vurdere og tilrå.

Konklusjon og forslag

Fylkesmannen i Telemark tror ikke det er riktig å redusere rapporteringsbyrden i skolen ved å stille et mindre spisset krav til vurdering av resultatene i spesialundervisningen. Vi mener det er grunn til å understreke betydningen av halvårsrapporteringen, og at denne heller skal være en spesifisert del av undervisvurderingen for elever med særskilte behov.

Denne uttalelsen sendes også som e-post.

Med hilsen

Arne Malme
assisterende fylkesmann

Berit Moen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

